

Per la costa catalana, banyada per les aigües tranquil·les del mar Mediterrani, es balancegen unes embarcacions de petites dimensions pròpies d'aquesta àrea geogràfica. És el llagut, un tipus de barca amb la qual fins fa alguns anys els petits pescadors sortien a pescar. En fa setanta, Filadelfo Pascual Elias, pare del nostre entrevistat, iniciava la seva activitat com a constructor de llaguts de fusta de forma totalment artesana. En Joan Pascual ha heretat la professió del seu pare en la qual treballa des de fa trenta anys. **"El meu pare va començar aquesta activitat amb 18 anys. El seu pare era pescador. No va seguir la tradició de l'avi perquè quan sortia de la bocana del port amb el llagut es marejava. Per això va buscar una altra activitat. El mar li agradava i la construcció d'embarcacions era una opció que l'atreia i que estava totalment vinculada al mar."** La formació inicial del pare va tenir lloc a les drassanes Sala de l'Escala: **"Allà li van ensenyar a construir una barca de fusta i a seleccionar els materials de construcció. Això implicava anar al bosc i caçar la planta. Després de serrar-la havia de quedar ben seca sense que li toqués ni el sol ni la tramuntana perquè si no les peces s'esbardellaven. Un cop s'havia construït la barca, es pintava i envernissava i ja estava a punt per navegar. El pare sempre va treballar amb fusta. Als 20 anys es va plantar pel seu compte i va començar a fer les seves barques amb unes variacions sobre les de l'Escala. Va posar-hi el seu toc personal."** I així va ser com en Joan i el seu germà vivien cada dia la professió del pare i al mateix temps aprenien els secrets de la construcció: **"Quan érem petits, i sobretot a l'hivern, en sortir de l'escola anàvem a jugar a les drassanes, on passàvem hores. Dels retalls de fusta de les barques del pare nosaltres fèiem les nostres barquetes i vaixells de vela. De més grans, el pare ens va plantejar si volíem estudiar, i si no volíem fer-ho, teníem el cap i les mans per tirar endavant la professió. I així ha estat."** El pare es va retirar i en Joan ha continuat, fins fa uns anys junt amb el seu germà, aquesta professió artesana a la qual s'han unit elements de modernitat amb l'aplicació de polièster i la fibra de vidre als seus models: **"El repte quan vam començar a fer barques de polièster era aconseguir que la nostra barca es comportés a l'aigua el màxim d'igual que la de fusta. L'usuari d'aquestes barques era generalment una persona que ja havia tingut una barca de fusta i exigia el mateix comportament. El polièster és un material que pesa menys però es pot aconseguir un comportament igual o millor que el de la fusta. En canvi ara el repte és fer que la barca corri perquè el client demana embarcacions més ràpides."**

El bon ritme de creixement i funcionament de l'empresa es va veure paralitzat l'any 1989 a causa d'un greu incendi que va afectar les drassanes i les va destruir completament. **"L'any que va tenir lloc l'incendi fou un dels anys que més vendes havíem fet. L'incendi ens va deixar sense res."** L'esposa d'en Joan, la Sílvia, que ens acompanya en aquesta conversa, recorda aquella data: **"Va ser molt dur veure com en sols dues hores desapareixia la fàbrica. Si bé al primer moment en Joan es va quedar enfonsat, l'endemà ja parlava de com es podia solucionar l'assumpte i de què s'havia de fer per tornar a començar. Juntament amb el germà d'en Joan i la seva esposa vam veure que**

haviem de reprendre l'activitat." En Joan reconeix que **"en moments així no es pot estar sol, i el suport de la Sílvia va ser fonamental."** Aquesta empresa familiar va reprendre l'activitat construint un altre taller a Torroella de Montgrí. La nova embranzida de l'empresa va coincidir amb un moment crític de l'economia que tampoc era pròsper per al sector de la nàutica esportiva, i el seu germà va plegar. Però en Joan tenia clar que l'empresa es podia reflotar i així ho va fer, creant J.P. Calafat SL.

En Joan porta el mar i el món de la barca al cor, fet que l'ajuda a l'hora de crear noves embarcacions. Aquest empordanès ha projectat embarcacions sofisticades i curioses com el Nautilus: **"Vaig tenir la idea de fer un vaixell amb una cabina submergida i uns finestrals bastant grans als laterals per veure el fons del mar assentat còmodament. A l'Estartit tenim un paratge de gran valor ecològic, les Illes Medes, que tenen un fons marí de molta bellesa i ple de vida. Una embarcació era ideal per contemplar aquest espai. Vam confeccionar un projecte junt amb un enginyer naval i vam fer una maqueta que vam presentar a una fira nàutica a Barcelona. Tingué èxit però la gent en volia veure una de construïda. Com que ningú no va voler embarcar-se en una idea com la nostra, vam decidir muntar una societat, vam buscar finançament i vam construir l'embarcació. En l'actualitat molts dels vaixells turístics que es fabriquen són amb finestres submergides per observar el fons submarí."** Una idea que va néixer a les drassanes d'en Joan Pascual. Però, com que es tractava de la primera sol·licitud de construcció d'una embarcació d'aquestes característiques a Espanya, van haver-hi moltes dificultats al final resoltes: **"Vaig patir quan es va posar el primer vaixell a l'aigua. Una embarcació de 14 metres de llarg pot pesar entre 10 o 12 tones equipat mentre que el nostre en pesa 32. El primer dia que vam sortir del port vam fer-ho amb un llast mínim i amb una estabilitat negativa. Havíem de fer proves d'estabilitat que permetessin la cabuda de 60 persones i que posant-les totes a un costat el vaixell no es tombés."** El Nautilus, nom amb el qual van batejar aquesta embarcació, va ser inaugurat pel llavors conseller de Turisme Lluís Alegre.

La Sílvia ha esdevingut una peça clau des de fa tres anys. S'encarrega de la gestió de l'empresa. En Joan es concentra així en la part mecànica de la construcció naval: **"M'agrada fer variacions en un model d'embarcació, fer motlles nous... Quan es treballa amb motlles l'esforç recau en l'objectiu que totes les peces surtin bé. No deixa de ser una mica avorrit, per això necessito introduir canvis i crear noves coses. A més, m'agrada estar damunt de la barca mentre es fa."**

Per a la història és el fet que l'artista empordanès Salvador Dalí fou client del seu pare: **"L'embarcació Gala es va comprar a uns armadors de l'Estartit que la utilitzaven per a la pesca de la sardina i l'anxova. La barca es deia Milagros i la van rebatejar amb el nom de Gala. El pare la va construir. També li va construir un bot de rem de divuit pams que Dalí feia servir per anar des de la platja fins a la barca que tenia fondejada a la badia de Portlligat."**

Coratge i vocació es fonen en la figura d'aquest artista de la nàutica, constructor de barques fetes amb amor. Un sentiment que comparteix amb la Sílvia i el seu fill, Eduard.

“Quan es treballa amb motlles l'esforç recau en l'objectiu que totes les peces surtin bé, cosa que no deixa de ser una mica avorrida; per això necessito introduir canvis i crear coses noves”

Joan Pascual - Torroella de Montgrí - L'Estartit (Baix Empordà)